

Synopsis historiarum Danicarum

Bogen

Bogen, hvis fulde titel er *Synopsis historiarum Danicarum : en kort Summa offuer den danske Historia fra Verdens Begyndelse til Neruerendis oc nu Regerendis Stormectige Førstis Herr Christian den Fierdis Danmarckis, Norgis, Vendis oc Gottis &c. Konnings tid oc Regemente*, er først og fremmest den danske konge **Christian IV's** såkaldte **Slectebog**, d.v.s. en bog, hvor der i detaljer gøres rede for, hvem han nedstammer fra, hvem han er i familie med, hvem de var/er o.s.v. At han går grundigt til værks fremgår ikke mindst af, at bogen er på hele 710 tæt beskrevne sider. Han starter da også helt tilbage ved verdens skabelse og **Adam og Eva!**

Meget af indholdet er rent digt. F.eks. er det lykkedes **Lyschander** at "trylle" **Christian IV** i familie med de fleste af Europas fyrstehuse på hans egen tid! Bogens værdi ligger derfor ikke i dens faktuelle oplysninger, men i den måde kongemagten præsenteres på. Da slægtsskabsforbindelser mellem fyrstehuse faktisk havde stor betydning, skal man se **Lyschanders** bog som **et forsøg på at "brande" kongen** (og dermed den danske stat og Danmark i det hele taget).

Forfatteren

Claus Christoffersen Lyschander (1558-1624) (efternavnet udtales: *lyskander*) var en af 1600-tallets **kendteste digtere**, og optræder i de fleste litteraturhistorier. Egentlig var han **præst** og tog magistergraden i Wittenberg i 1584. Som normalt var for folk af gejstlig stand, puslede han med bøger og skriverier og havde en poetisk åre, skrev latinske digte. Speciel for ham var hans brug af en særlig middelalderlig verseform, det såkaldte "knittelvers".

En vigtig begivenhed indtraf i 1616, da **Christian IV** gjorde ham til **kongelig "historiograf"**, d.v.s. sin officielle historieskriver. Det betød dels, at han kom på fast løn i kongens tjeneste, dels fik adgang til en lang række samlinger af dokumenter m.m.. Et af resultaterne blev bl.a. skolens eksemplar, som **Lyschander** nåede at udgive to år før sin død.

Af andre berømte værker af **Lyschander** bør nævnes *Den Calmarnske Triumph* om **Christian IV's** belejring af byen Kalmar i 1611 samt *Den Grønlandske Chronicon*, som Haderslev Katedralskole Bibliotek også ejer et eksemplar af.

Baggrunden

Frem for noget var **1600-tallet** krigenes århundrede, hvilket førte til en **generel tendens hen imod en styrkelse af statsmagten** i form af kongelig ene-vælde. Så langt var man ikke i Danmark på **Lyschanders** tid, men alligevel er sporene tydelige: Forherligelse af kongen som et af midlerne til en styrkelse af hans (og dermed statens) magt.

Som alle andre konger og fyrster var også **Christian IV** optaget af at **styrke sin og rigets magtposition**. Det skete gennem et stærkt forsvar, et veludbygget statsapparat o.s.v., men også ved at have de "rigtige forbindelser" – gode alliancer og slægtsskabsbånd for den kongelige familie til nogle af Europas mægtigste fyrstehuse. Man talte ligefrem om "ægteskabsdiplomati", og der kan gives adskillige eksempler på fyrstelige ægteskaber, der fik skelsættende betydning for europæisk storpolitik i århundreder frem. Derfor var det vigtigt, at slægten var velbeskrevet. Det var her, **Lyschander** og hans bog kom ind i billedet.

At **Lyschander** havde en **særdeles lemfældig omgang med sandheden**, betød ikke det store. Det var normalt, at kongerne "pyntede" lidt på selvisnesættelsen. Først med **oplysningstiden i 1700-tallet** begyndte man for alvor at se på, **om noget nu også var sandt**, og om det kunne stå for en nærmere prøvelse.